

[Stein.]

paa dette og indtrængende krævet, at man, medens Tid er, træffer Foranstaltninger af forebyggende Karakter.

Den for Haanden værende Pengerigelighed dækker, som det allerede er antydet, over to forskellige Ting: dels over de saakaldte arbejdsløse Penge, det vil sige de Kapitaler, som er blevet frigjort ved Realisation af Varelagre, Salg af Besætninger og lignende, som under de nuværende Forhold ikke kan fornyes, dels over de Penge, der Uge efter Uge pumpes ud over de to noksom bekendte Konti paa Nationalbankens Balance.

Den første Kategori, de arbejdsløse Penge, rummer næppe nogen øjeblikkelig Fare. Det kan naturligvis ske, at saadanne Penge, efterhaanden som den nuværende Situation trækker i Langdrag, gaar paa Eventyr, at de sættes ind i en eller anden Spekulation, men stort set vil disse Penge sikkert blive holdt i Beredskab til den Dag, da der atter bliver Mulighed for at fylde de tomte Lagre og sætte Hjulene i Gang igen. Først til den Tid, ved Overgangen fra Krig til Fred, bliver Faren fra disse Penge aktuel.

De Penge, der over de to fornævnte Konti pumpes ud — det drejer sig jo nu dagligt om et Flertal af Millioner —, omsættes derimod umiddelbart i Arbejds- og anden Fortjeneste, altsaa i en forøget Købevne, som under den herskende Varemangel kan øve et Pres paa Priserne, og som man derfor maa have al mulig Kontrol med og Agtpaagivenhed over for. Det er i Virkeligheden her, at der først og fremmest bør sættes ind. De Foranstaltninger, som den høje Rigsdag paa Nationalbankens Foranledning vedtog sidste Sommer, tog imidlertid overvejende Sigte paa de arbejdsløse Penge; idet man dels gennem forskellige Laaneforanstaltninger efterhaanden opslugede 400—500 Mill. Kr., dels, og navnlig, i vidt Omfang bandt Bankernes Indlaansmidler ad forskellige Veje. Denne Binding lægger intet Baand paa Indskydernes Adgang til at hæve deres Kapital, men tager kun Sigte paa at hindre, at Bankerne indlader sig paa vidtgaende Finansieringsforretninger, hvad der i Øjeblikket næppe er nogen Fristelse til eller Fare for. Alt i alt er der gennem de her omtalte Foranstaltninger til Dato bundet saadan noget som 1.700 Mill. Kr., hvoraf tæt op imod 500 Mill. Kr. ved de forskellige Statslaansformer.

Det Sæt af Lovforslag, som nu er til Behandling, præsenteres som en Helhed, hvor det ene Hjul skulde gribe ind i det

andet, og som saaledes skulde gardere over for de Farer, som Forholdene rummer. Men er det nu saaledes? I Virkeligheden danner dette Sæt af Lovforslag en sølsom Mosaik, hvis Tegning netop savner noget af den Fasthed i Linierne, som man kunde ønske. Jeg skal gerne erkende, at der ved den Behandling, Lovforslagene har været Genstand for i det andet høje Ting, er sket en Række væsentlige Forbedringer; navnlig har man søgt at afbøde en Række uheldige Virkninger og ogsaa faaet gennemført Ændringer i de forskellige Beskatningsskalaer, men den principielle Opbygning er, saaledes som den højtærede Finansminister ogsaa fremhævede, i det store og hele uforandret.

Atter i denne Omgang tages der i vidt Omfang Sigte paa en Binding af de arbejdsløse Penge, dels gennem de af den højtærede Handelsminister fremsatte Forslag, som betyder en Skærpelse af de i Fjor gennemførte Restriktioner for Bankernes Indskudsmidler, og som denne Gang udstrækkes ogsaa til Sparekasser, dels gennem Optagelse af to Laan paa tilsammen 400 Mill. Kr. Med Henblik paa den Situation, som kan forventes at ville komme til at foreligge ved Overgangen fra Krig til Fred, vil den Binding af de løse Penge for en Periode af 5—10 Aar, som tilstræbes med disse Laan, naturligvis have sin Betydning. Resultatet vil imidlertid ganske afhænge af, om de Vilkaar, den højtærede Finansminister har ment at kunne strække sig til, vil friste Kapitalejerne i fornødent Omfang. Derom er det vanskeligt at danne sig nogen paalidelig Mening. For at anspore Appetitten er man under Behandlingen i det andet høje Ting enedes om — ja, Forslaget kommer vel fra den højtærede Finansminister selv — at gøre visse Indrømmelser paa Kursen, men hvis de Millionbeløb, det drejer sig om, skal finde Afsætning, vil det sikkert være nødvendigt at tilrettelægge en systematisk Propaganda.

Ved Siden af disse Foranstaltninger med Henblik paa de arbejdsløse Penge foreslaas det ad Beskatningens Vej og paa anden Maade at sætte ind over for den Krigsfortjeneste, som man vel nok tør sige repræsenterer den aktuelle Fare for Priser og Kroneværdi. Det er da ogsaa her, der først og fremmest bør sættes ind, men Udformningen af disse Forslag har jo, saaledes som den højtærede Finansminister berørte det, mødt en Række Indvendinger, navnlig fordi man finder, at de ikke tilstrækkeligt effektivt rammer netop de Kredse, hvis Indtægter er forøget ved Nationalbankens Kreditudvidelse, og som fremfor nogen bør tage Stødet.